בס"ד

געקליבענע
געדאנקען
אויף די
פרשה

פון פלאצקער גאון

הגאון רבי ארי' לייב צינץ זי"ע

אויף אידיש

פרשת
לך לך
תשפ"ז
גליון רט"ז
שנה ו'

אברהם אבינו האט נישט געוואלט זוכה זיין אין ארץ ישראל כדי אז עס זאל אים נישט שטערן צי מפרסם זיין די אמונה אויף די וועלט

ויאמַר ה' אלקים במה אדע כי אירשנה... ויאמר לאברם ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה. וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי... (טו, ח-יד)

מען דארף פארשטיין, וואס איז געווען די שאלה פון אברהם במה אדע?, און אזוי אויך וואס האט אים דער רבש"ע געענטפערט "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם", וויאזוי האט עס פארענטפערט די שאלה פון אברהם?

קען מען עס מסביר זיין לויט וואס רש"י ברענגט אויף די פסוק (יג ז) "**ויהי ריב בין רועי מקנה אברם ובין רועי מקנה לוט והכנעני והפריזי אז בארץ**", אז אברהם האט נישט געלאזט זיינע פאסטוכער פאשענען זיינע בהמות אין פרעמדע פעלדער, דארף מען לכאורה פארשטיין נאך וואס דער רבש"ע האט אים צוגעזאגט די נחלת הארץ האט דאך שוין אלעס געהערט צי אים?

קען מען זאגן, לויט ווי רש"י זאגט אין אנהייב פרשת בראשית, אז דערפאר פאנגט זיך די תורה אן מיט "בראשית ברא אלקים", כדי אז אויב די גוים וועלן קומען צו די אידן מיט א טענה אז ליסטים אתם, ווייל ענק האבן באריבט ארץ ישראל פון די גוים, וועט מען זיי ענטפערן אז דער אויבערשטער האט באשאפן די גאנצע וועלט, און ער קען עס געבן פאר וועמען ער וויל. האט אברהם אבינו חושש געווען, אז טאמער ער וועט שוין יעצט איינעמען ארץ ישראל, וועלן די אומות העולם זאגן אז די סיבה פארוואס ער זאגט כסדר אז עס איז דא א באשעפער וואס האט באשאפן די וועלט, איז נאר ווי באלד ער וויל מיט דעם בארעכטיגן דאס וואס ער האט איינגענימען ארץ ישראל, און היות אז זיין גאנצע שטרעבונג איז געווען נאר צו מפרסם זיין די מציאות ה' אויף די וועלט, האט אברהם אבינו נאכנישט געוואלט איינעמען ארץ ישראל, כדי אז עס זאל אים נישט שטערן פון צו קענען ווייטער מפרסם זיין די אמונה אין דעם רבש"ע אויף די וועלט.

איז ווענן דעם ווען דער אויבערשטער האט אים צוגעזאגט "**לתת לך את הארץ הזאת לרשתה**" האט ער פארשטאנען אז ער גייט יעצט באקומען ארץ ישראל, האט אברהם אבינו געפרעגט דעם אויבערשטן, "**במה אדע**" וויאזוי קען איך בכלל מעלה זיין על הדעת "**כי אירשנה**" אז איך זאל ירש'ענען ארץ ישראל, דאס וועט דאך צוגרינד לייגן מיין גאנצע הארעוואניע צו מפרסם זיין דיין געטליכקייט אויף די וועלט?!

אדער קען מען זאגן "במה אדע" וויאזוי וועל איך פון יעצט אן וויסן וויאזוי צו מפרסם זיין די אמונה אויף די וועלט, טאמער "**כי אירשנה**", ווייל אויב איך וועל ירש'ענען ארץ ישראל, וועל איך דאך אויסזען ווי א נוגע בדבר?!

האט אים דער אויבערשטער געענטפערט, **ידוע תדע**, די וועסט יא וויסן וויאזוי צו מפרסם זיין די אמונה אויף די וועלט, **כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם**, דיינע קינדער גייען זיין משועבד אין ארץ מצרים, **וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי**, און צום סוף וועל איך מעניש זיין די מצרים מיט צען מכות, און דער אלשיך הק' איז מסביר אז די צען מכות זענען מכוון קעגן די עשרה מאמרות מיט וואס דער אויבערשטער האט באשאפן די וועלט, און ממילא וועלן די צען מכות מאכן א גרויסע פרסום אז דער אויבערשטער האט באשאפן די גאנצע וועלט, און דאס וועט שוין זיין א תשובה אויף די טענה פון "ליסטים אתם" ווייל יעדער וועט שוין אליין איינזעהן, אז איך האב באשאפן די וועלט, און ממילא דארפסטו נישט מורא האבן **דעמאלטס** צו באקומען ארץ ישראל.

און מיט דעם קען מען אויך פארשטיין דאס וואס דער אויבערשטער זאגט אים ווייטער "**ואתה תבוא אל אבותיך בשלום**", ווייל היות אז ער איז דערווייל נאך נישט זוכה אין א"י, וועט ער זיך נישט ארום קריגן מיט די גוים, און ווייטער קענען מפרסם זיין די אמונה אומגעשטערט אזויווי זיין רצון איז געווען.

'מלא העומר' פרשת בראשית ד"ה ועפ"ז יובן

דער פסוק איז מקדים דעם רמז אויף ברכת כהנים ווייל דאס איז די כח קעגן בלעמ'ס כישוף

ואברכה מברכיך ומקללך אאור...

(יב, ג)

דער תרגום יונתן טייטשט דעם פסוק: "**ואברכה מברכיך**" און איך וועל בענטשן **די כהנים** וואס בענטשן דיינע קינדער, "**ומקללך אאור**" און איך וועל שעלטן **בלעם הרשע** וואס וויל שעלטן דיינע קינדער.

דארף מען פארשטיין, פארוואס האט דער תרגום יונתן געזען צו זאגן אז דאס מיינט דוקא **די כהנים** וואס בענטשן די אידן און דוקא **בלעם הרשע** וואס האט געוואלט שעלטן די אידן?

קען מען זאגן אז עס איז שווער געווען, וויל רש"י זאגט אין פרשת תולדות (להלן כז, כט) אז ווען יצחק אבינו האט געבענטשט יעקב, האט ער קודם געזאגט "ארריך ארור" און דערנאך "ומברכיך ברוך", וויל צדיקים איז תחילתן יסורים וסופן שלוה, משא"כ ביי רשעים איז תחילתן שלוה וסופן יסורים, וועגן דעם האט בלעם קודם געזאגט (במדבר כד, ט) "מברכיך ברוך" און נאר שפעטער "וארריך ארור" אויב אזוי איז שווער, פארוואס האט דער באשעפער געזאגט פאר אברהם אבינו קודם "**ואברכה מברכיך**" און נאכדעם "**ומקללך אאור**"?

נאר עס שטייט אין מדרש (ב"ר מג, ח), פון וואו האבן די אידן זוכה געווען צו ברכת כהנים? חד

זכות פרנס החדש נתנדב ע"י הרבני העסבר
הר"ר **אשר נאנז** הי"ו
לרגל נישואי בתו תחי' למז"ט
זכות הפצת תורת רביט זי"ע יגן בעדו שהזיווג יעלה יפה ויזכה לבנות בית נאמן בישראל

די היילונג פון עזאה

ומי שישתדל בהדפסתן יהי' לו המחבר למליץ אם יהי' לו זכות

איר קענט שיקן קויטלעך צום ציון הק' להפקד בדבר ישועה ורחמים

פאראינטרעסירטע ביטע פארבינדט אייך צום מערכת

הגליון נתנדב ע"י

הרבני הנכבד

הר"ר **אברהם שמעון קויפמאן** הי"ו

לרגל נישואי בתו תחי' למז"ט

זכות הפצת תורת רבינו זי"ע
יגן בעדו שהזיווג יעלה יפה
ויזכה לבנות בית נאמן בישראל

אמר פון אברהם אבינו וואס הקב"ה האט אים געזאגט "כה" יהיה זרעך און דאס איז רומז אויף "כה" תברכו את בני ישראל, און חד אמר פון מתן תורה וואס דארט שטייט "כה" תאמר לבית יעקב. און לכאורה דארף מען פארשטיין וואס איז די שאלה פונקט אויף ברכת כהנים?

נאר די גמרא זאגט (שבת קנו.) אז "אין מזל לישראל", און כאטש וואס רוב מאל איז די מזל קעגן די אידן, ווערן זיי נישט נשפע פון דעם לרעה, ווייל זיי ווערן געפירט דורך דעם אויבערשטן אליין. און מען טרעפט אין חז"ל אז זיי האבן מפליג געווען אין די גרויסקייט פון שלום, ווי די משנה זאגט (עוקצין פ"ג משנה י"ב) "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום", קען מען זאגן, אז דערפאר איז די ברכה פון שלום אזוי גרויס, וויבאלד אז די ברכה פון שלום איז א ברכה כוללת אז קיין שום כח אויף די וועלט זאל זיך נישט קעגנשטעלן אנקעגן דעם מענטש, און במילא ווען ער נישט ניזוק ווערן פון די אלע כשפים און מזלות, ווען דעם פרעגט דער מדרש פון וואו די אידן האבן זוכה געווען צו די מתנה פון ברכת כהנים וואס ענדיגט זיך מיט די וואורט "שלום", ווייל דאס איז דאך די גרעסטע ברכה וואס איז נאר שייך, אז מען זאל קענען ביישטיין קעגן אלע כוחות הרע וואס איז נאר קיים.

מיט דעם קען מען פארשטיין פשט אין די תרגום יונתן, אז היות אז ביי צדיקים איז תחילתן בצער און סופן בשלוה, קען דאך נישט זיין פשוט פשט אז צום ערשט ווען מען באקומען א ברכה, דערפאר טייטשט ער עס אויף די ענין פון ברכת כהנים און פון די קללת בלעם, ווייל אנקעגן די כח פון די כשפים פון בלעם, האט מען יא געדארפט מקדים זיין די כח פון ברכת כהנים, ווייל נאר דאס קען מגין זיין פון אלע כשפים אז עס זאל נישט האבן קיין שליטה אויף כלל ישראל.

'קומץ המנחה' פרשת בלק דרוש לג אות ח-יב

מיט'ן כח האמונה האט אברהם אבינו געטוישט זיין מזל פונקט ווי מיט צדקה

והאמין בה' ויחשבה לו צדקה. (טו, ו)

מען קען מסביר זיין די לשון הפסוק, לויט וואס איז ידוע אז די מצוה פון צדקה האט א כח איבערצודרייען דעם מזל פונעם מענטש, ווי די פסוק זאגט (דברים טו, י) "נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלקיך", און די גמרא דרש'נט (שבת קנא:) "כי בגלל הדבר הזה", אז די וואורט "**בגלל**" איז א לשון פון א "גלגל החוזר בעולם", אז דאס ארעמקייט איז אזוי ווי א רעדל וואס דרייט זיך אויף די וועלט, קומט די פסוק צי זאגן, "נתון תתן לו" אז דאס וואס דו געבסט פאר'ן ארעמאן זאל אויסקומן ביי דיר אין די אויגן ווי "נתון" כאילו דאס איז א מתנה וואס מען האט דיר געגעבן, ווייל אויב דו וועסט געבן צדקה וועסטו פארדינען, אז "כי בגלל הדבר הזה", אז אויב וועט זיך איבערדרייען די גלגל און דיין מזל וועט גיין אויף אראפ, וועסטו זוכה זיין בזכות די צדקה אז "יברכך ה' אלקיך", און דאס וועט צוריק איבערדרייען דיין מזל לטובה.

און דאס איז פשט דא אין פסוק, אז כאטש אברהם אבינו האט געוואוסט אז לויט זיין מזל קען ער נישט האבן קיין קינדער, דאך האט ער געגלייבט אינעם אויבערשטן אז ער וועט טוישן זיין מזל און ער וועט יא האבן קינדער, **והאמין בה'**, ער האט געגלייבט אין די הבטחה פונעם רבש"ע, **ויחשבה לו צדקה**, אזוי ווי צדקה האט א כח צו משנה זיין די מזל לטובה, אזוי אויך קען נשתנה ווערן די מזל אז ער זאל קענען האבן קינדער.

הגר האט געוואוסט אז דאס איז געווען א מלאך ווייל זי האט געזען זיין פנים אפילו אוועק גייענדיג

ותקרא שם ה' הדובר אליה אתה א-ל ראי כי אמרה הגם הלום ראיתי אחרי רואי. (טז, יג)

מען קען מסביר זיין פשט אין פסוק, ווייל עס שטייט אין יחזקאל (א, ו), אז די מלאכי מרכבה האבן 'ארבעה פנים' און במילא זעהט מען זייער פנים פון אלע פיר זייטן, איז ווען הגר האט געזען אז ווען דער מלאך איז אוועק פון איר האט זי נישט געזען זיין רוקן נאר זי האט ווייטער געזעהן זיין פנים, האט זי פארשטאנען אז ער איז נישט קיין מענטש נאר א מלאך אלוקים.

דאס איז פשט דא אין פסוק: "**ותקרא שם ה' הדובר אליה אתה א-ל ראי**" הגר האט געזאגט אז זי האט געזען דא א געטליכער מלאך, "**כי אמרה**" ווייל זי האט געזאגט צו זיך מיט א וואנדער: "**הגם הלום ראיתי**" צו דען אויך יעצט ווען ער גייט אוועק פון מיר זעה איך זיין פנים "**אחרי**" **רואי** נאך וואס בדרך הטבע וואלט איך געדארפט זען זיין **אחוריים**?! און אויב זעה איך ווייטער זיין פנים מוז זיין אז ער איז פון די מלאכי ה' וואס האבן א פנים פון אלע פיר זייטן.

'מלא העומר' ו'קומץ המנחה' ריש פרשת וישלח